

KLIIMAMINISTEERIUM

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Teie 04.05.2026 nr 7-1.2/26-00918-2

Meie 14.05.2026 nr 1-14/26/1746-2

Vastus Riigikogu liikme Lauri Laatsi kirjalikule
küsimusele (KK 533)

Austatud Lauri Hussar

Alljärgnevalt vastan Riigikogu liikme Lauri Laatsi küsimustele seoses Uus-Kiviõli põlevkivi kaevandamisloa võõrandamisega.

1. Kui suur põlevkivi varu on Uus-Kiviõli kaevanduses?

Uus-Kiviõli kaevanduse (keskkonnaluba nr L.MK/329491) geoloogiline kaevandatav varu on ligikaudu 138,5 miljonit tonni, kuid kogu see kogus ei ole tehniliselt kättesaadav. Allmaakaevandamisel jääb osa põlevkivist maa alla toetuseks ja tehnoloogiliste kadude tõttu, mistõttu realselt kaevandatav kogus on hinnanguliselt ligikaudu 90 miljonit tonni.

2. Milline on sellise põlevkivi varu väärtus?

Maapõueseaduse alusel kuulub põlevkivi varuna jätkuvalt riigile sõltumata kaevandamisloa omanikust. Kaevandamisõiguse tasu, keskkonnaregulatsioon ja loa tingimused kohalduvad uuele loa omanikule samadel alustel.

Maapõues olev põlevkivi varu ei loo iseenesest väärtust, vaid selle väärtus realiseerub kasutuse (st müüdavaks tooteks väärindamise) kaudu. Seega põlevkivi varul tekib väärtus ainult siis, kui seda kaevandatakse, töödeldakse müüdavaks tooteks ning tootele leitakse sobiva hinna eest ostja. Alles terve selle ahela toimimisel tekivad keskkonnatasud (sh kaevandamisõiguse tasu), maksutulu, tööhõive ja lisandväärtus majanduses.

3. Paralleelsest Uus-Kiviõli kaevevälja müügiga on tehtud otsus sulgeda ka Narva kaevandus. Kas need otsused on omavahel seotud?

Narva karjääri sulgemise otsus on tehtud riigile kuuluva ettevõtte Eesti Energia AS tütarettevõtte Enefit Industry OÜ poolt. Avaliku info põhjal on Enefit Industry efektiivsuse eesmärgil otsustanud

ühendada kogu põlevkivi kaevandamistegevuse Estonia kaevandusse, sest see võimaldab tagada soodsaima põlevkivi omahinna nii elektritootmisele kui ka õlitootmisele¹. Madalam omahind loob paremad võimalused põlevkivitoodete kasumlikuks tootmiseks ja müügiks.

4. Kuidas need otsused mõjutavad Eesti energiajulgeolekut ja varustuskindlust?

Nii, nagu energiamajanduse arengukavas aastani 2035 kirjutatud oleme, on ajalooliselt põlevkivisektor olnud Eestis oluline energiavarustuse tagamise panustaja. Ajas on põlevkivielektri osakaal elektritootmises langenud, kuid lähiaastatel on põlevkivielektril jätkuvalt roll varustuskindluse tagamisel.

Põlevkivist toodetakse Eestis nii elektrit kui ka põlevkiviõli. Protsesside heitsoojust kasutatakse lähedalasuva kaugküttevõrgu olemasolul elanike ja ettevõtete (kaugkütte)soojusega varustamiseks. Põlevkiviõli kasutatakse valdavalt laevakütuste ühe komponendi tootmiseks, mis läheb ekspordiks. Põlevkiviõli tootmisel ja ekspordil on seni olnud oluline roll majandusmõju kaudu SKP-le ja maksutulule.

Enamik Eesti juhitavatest võimsustest baseerus 2024. aastal põlevkivi otsepõletusel. Põlevkivist otsepõletusel elektritootmine on juba praegu elektriturul valdavalt nõrgas konkurentsipositsioonis ning ainult põlevkivi otsepõletusel jaamad töötavad aastas vähesel arvul tundidel. Lisaks on enamik põlevkivielektrijaamade võimsustest 50+ aastat vanad. Eestis peab igal ajahetkel olema tagatud piisavas mahus juhitavaid võimsusi. Seni, kuni uusi juhitavaid võimsusi ei ole rajatud, tuleb alles ja töökorras hoida olemasolevad.

Põlevkiviõli tootmine on seni saanud süsinikulekke riski tõttu tasuta kvoote, mille maht väheneb järkjärgult. Tasuta kvootide vähenemine mõjutab põlevkiviõli tootmise konkurentsivõimet. Samuti mõjutab tootmisega seonduvat nafta hind maailmaturul ja nõudlus.

Seetõttu oleme energiamajanduse arengukava aastani 2035 elluviimise perioodil seadnud üheks põhieesmärgiks nii uute juhitavate võimsuste rajamise Eestisse kui ka olemasolevate töös hoidmise seni, kuni on rajatud piisavas mahus uusi juhitavaid võimsusi. Põlevkivi otsepõletus elektri tootmiseks lõpeb turumehhanismide mõjul järkjärgult 2035. aastaks. Pärast 2035. aastat on põlevkivi võimalik kasutada muude lahenduste puudumisel varustuskindluse standardist kõrvalekaldumise korral turuvälise strateegilise reservi jaoks. Põlevkiviõli tootmine (ja sellega seonduvad heitsoojuse kasutusvõimalused) saab toimuda ka pärast 2035. aastat, kuid peame olema valmis stsenaariumiks, kus põlevkiviõli tootmise konkurentsipositsioon maailmaturul nõrgeneb. Seetõttu on vaja tagada, et põlevkiviõli ja selle tootmise heitsoojust kasutavates soojusvõrkudes on olemas alternatiivsed lahendused hiljemalt aastaks 2040.

Tegemist on ettevõttesisese pideva ja tavapärase efektiivsuse otsimise protsessiga, mis ei mõjuta varustuskindlust. Enefit Industry kinnitusel piisab neile Estonia kaevanduse põlevkivi varudest nii õli- kui ka elektri tootmiseks (täpsemalt küsimuse nr 5 vastuses). Lisaks toob nende plaan põlevkivi omahinda alla, mis suurendab põlevkivitoodete konkurentsivõimet turul.

5. Kui mitmeks aastaks on jäänud põlevkivi varusid Estonia kaevanduses?

Estonia kaevanduse (Estonia ja Ahtme II mäeeraldised) geoloogiline kaevandatav varu on ligikaudu 92,5 miljonit tonni, millest reaalselt kaevandatav on hinnanguliselt ligikaudu 60 miljonit tonni kui arvestada allmaakaevandamise kadusid 35%. Enefiti hinnangul katab see kogus õlithaste ning elektrijaamade põlevkivivajaduse vähemalt aastani 2040.

---

¹ [Enefit Industry ühendab kogu põlevkivi kaevandamistegevuse Estonia kaevandusse - Enefit](#)

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Sutt

energeetika- ja keskkonnaminister

Kaur Kõue, 625 6338

kaur.koue@kliimaministeerium.ee